

i korisne, informacije od prve ruke, ali koje ne mogu nadomjestiti opširnu biblijsku i teološku literaturu. Leksikon upravo traži daljnja osvjetljenja i produbljenja biblijskih tema. Želi u nama izazvati glad i žeđ za dubljom spoznajom Biblije, probuditi u nama onu »neutaživu glad Božje riječi (Am 8,11.13).

Prevodioci su tu i tamo dometnuli korisne podatke za naše jezično područje. Dragocjen je prikaz biblijskih prijevoda na naš jezik kroz povijest. Izgleda da su prvi prijevodi na našem jeziku postojali prije poslanje svete braće Ćirila i Metoda. U tekstu o prijevodu Biblije na srpski jezik potkrala se štamparska greška: »1924. izišao je u redakciji A. Stojkovića a originalni Vukov prijevod 1947«, a mora biti 1824. i 1847. god.

Leksikon je po svojoj vanjskoj opremi privlačiv. Tisak je ugodan, jezik lagan i razumljiv. Skice, karte i razne slike upotpunjuju i obogaćuju tekst.

Leksikon će dobro doći kateheta, propovjednicima, studentima teologije kao i svim čitaocima Biblije. Radi svoje stručnosti i otvorenosti ima i ekumensko značenje, ne samo što nas približuje sredinama i kulturama u kojima je nastala Biblija nego što je i veoma prikladno sredstvo uzajamnog sporazumijevanja među kršćanima različitih konfesija jer omogućuje potpunije shvaćanje Božje riječi i Božje poruke. Biblija je najpodesniji prostor ekumenskog dijaloga.

Biblijski leksikon zbog svoje otvorenosti i stručnosti, zbog aktualnosti biblijskih tema, zbog svoje korisnosti svima koji žele bolje i dublje prijateljevati s Božjom riječju, zaslužuje posebnu pažnju i toplu preporuku.

C. Tomić

*RENE VOILLAUME, U što je vjerovao Charles de Foucauld, Metanoja 24—25. Izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1972.*

Opet jedna knjiga knjižnice »Metanoja« Kršćanske sadašnjosti. U ovom trenutku naše kršćanske stvarnosti ništa nam nije tako nužno potrebno kao baš metanoja. »Obratite se i vjerujte Evanđelju.«

Kriza vjere je znak našeg vremena. Kriza vjere u čovjeka. No još izrazitije kriza vjere u Boga, Odsutnost Boga iz svijeta postaje sve alarmantnija, čak toliko alarmantna da ona još jedva koga uznemiruje. Kršćani uranjaju sve dublje u dijasporu te traže zaklon ili u bijegu u iracionalnu sigurnost tradicionalizma ili se predaju rezignaciji uslijed bespomoćnosti situacije.

No kriza nije isto što i propast. Ona ne mora značiti čak ni čor-sokak. Ona je znak da nešto ne funkcionira. Da se zapravo izbilo na površinu bez dubinske dimenzije. Da se željelo živjeti bez života. Da se htjelo spasavati bez spasa. Za kršćane to znači da se mislilo biti kršćanin bez Isusa Krista. Zato je kriza prije svega poziv na obraćenje, na egzistencijalno prihvaćanje Evanđelja. Ona je ujedno i poziv na svestrano istraživanje, na osluškiivanje dosad nećujnih glasova, na gledanje čak i nevidljivoga.

Kršćani doista i traže, često na paradoksalan način. Na teoretskom području smijenile su se iznenađujuće teologije. Preko »radikalne teologije« i »nereligioznog kršćanstva« došlo se do »teologije mrtvog Boga«, da se za tim utvrdi da »Bog živi i umire s čovjekom«. Iza toga se promovirala »teologika nade« da problem »Bog« konačno završi rezultatom: »Bog ne može umrijeti«. Pa ipak, dok teorija izjavljuje da s Bogom ipak sve štima, dotle se život i praksa opiru tom dojamu. Jer Bog je i dalje ostao dalek svijetu, kršćani osjećaju i dalje muku i nemoć da ga dočaraju, dovedu, prikažu i pokažu ljudima svog vremena. Vjera kao da se ne pali.

No Bog zapravo i nije problem. Problem je čovjek, vjera kršćanina. Baš zato je naslov ove knjige izazovan: *U što je vjerovao Charles de Foucauld?* U pitanju je život. Još više od naslova provocira svaka stranica koju čitamo. Naprosto nas frapira iskrenost i jednostavnost vjere Charlesa de Foucaulda. Pred njom iskrsava naša vjera više kao nevjera. Tu i jest poanta ove knjizice. Ona otkriva što to ne funkcionira u našoj vjeri. Naša je vjera postala teoretski nazor na svijet, »jeftino životno rješenje«, ali još ne i život. Vjerujemo još u Isusa Krista, ali ne i Isusu Kristu. Skloni smo misliti da se može povjerovati Isusu Kristu i ostati na mjestu. Stoga nas iznenađuju riječi Charlesa de Foucaulda: »Ako je naša vjera istina, ako je Evanđelje Božja ri-

ječ, mi smo dužni vjerovati i nasljedovati je...» (15). Zato on priznaje: »Čim sam povjerovao da postoji Bog, shvatio sam da ne mogu drukčije nego živjeti samo za njega« (18). Da, živjeti, jer vjera je cjelovit čin čovjeka. »Molitva nije u tome da mnogo govorimo, nego da mnogo ljubimo« (24). »A ne možemo ga ljubiti a da ga ne nasljedujemo« (64). Jer, smatra ovaj svetac naših dana, »Bog se čitav daje onome tko se i njemu čitav daje« (24). Zato treba poći k Isusu Kristu. »Vratimo se Evanđelju. Ako ne živimo Evanđelje, Isus ne živi u nama« (39). A Isus je živio u tom suvremenom pustinjaku. On je imao vjeru »koja briše sve mogućnosti po kojoj riječ nemir, opasnost, strah gube smisao; koja čini da koračamo kroz život smireno, mirno, puni duboke radosti kao dijete u majčinoj ruci« (25). I zato je mogao zahtijevati od drugih da »cijelim svojim životom viču Evanđelje« (68). I žudi su ga poslušali. On je postao začetnik novoga duhovnog pokreta koji već broji nekoliko muških i ženskih kongregacija, svjetovnih instituta, udruženja svećenika i laika.

Uzeti Isusa Krista ozbiljno, bez prekrajanja na naše uske horizonte, to je poruka ove vrijedne knjige. Uzeti Isusa kao osobu, a ne kao ideju. To provocira, to privlači i samo to pali vjeru. Jer, ideje nas mogu ostaviti ravnodušnima, pred osobom smo nemoćni. Isus Krist kao osoba ne može se mimoići. Možemo ga u sebi ubiti ili ga potpuno prihvatiti. Oba puta imaju međutim još šansu da dovedu Kristu. Mlakost je uvijek najopasnija, jer ona nije put. Jeka je to misli iz Knjige Otkrivanja. U ovoj maloj knjižici čut ćemo jeku cijelog Evanđelja i nećemo moći ostati ravnodušni.

*Tomislav Ivančić*

*D. MONGILLO, Apostolat laika, izdanje IZVORA ISTINE, dominikanci Korčula, 1972, str. 1—170.*

Propovjednička revija IZVORI ISTINE ustrajno pruža gradivo propovjednicima i gladnima zdrave nauke. U ovom br. 7. svojih izdanja od str. 6—95. nalazi se prijevod djela APOSTOLAT LAIKA što ga je napisao uvaženi pisac Dalmacij Mongillo O. P.

Od str. 95—163. pružaju se kratki obrasci propovijedi homilija »A« od Uskrsnuća do Došašća. Na kraju, od str. 165—171, navode se neki primjeri kao didaktičko pomagalo da propovjedi budu zornije, privlačnije, vjernicima pristupačnije.

Od kapitalne je važnosti prvi dio o laicima. U uvodniku se konstatira kako smo »mi katolici danas podijeljeni, mrvimo vjeru, tvorimo i proširujemo pukotine Crkvi«. Da se to ne dogodi, kad se radi o određivanju uloge laika u Crkvi, potrebno je jasno odrediti granice autonomije laika da se ne upadne u laicizam. I na laicima je dužnost da primaju pouku odzgo, da se pokoravaju vodstvu hijerarhije, a ne da zauzimaju borben stav prema njoj.

Značajan je u tom pitanju govor Pavla VI održan 20. III 1971. Crkva je prema laicima u svojoj sredini zauzela stav od početka. Crkva kao jedinstvena zajednica u sebi uključuje osnovnu jednakost, zajedničku svijest pripadnosti Kristu. Međutim, Crkva posjeduje i svoju organsku strukturiranost, strukturirani organizam. Kao takva ona posjeduje razne dijelove, organe, razne funkcije. Na ovu se razliku ne smije nikada zaboraviti (LG br. 32—33).

Suviše nije u govoriti kakvih sve patoloških pojava ima u odnosu laika prema hijerarhiji. Najbolnija je pojava rušenja jedinstva, sloge i solidarnosti, pretjerana autonomija na štetu zajedničke svijesti i autentične kršćanske savjesti. Nema sumnje da i laicima treba pokazati povjerenje. Povjerenje ima opravdanja jedino ako se laici pokažu zreli i vjerni Crkvi. Ako je nastup laika u skladu s naučavanjem Crkve i u duhu odgovorne pripadnosti Crkvi, njihova se suradnja očekuje na svim područjima u svijetu, u ovozemnim poslovima, u javnom životu.

Kod nas je mnogo toga napisano o laicima ili vjernicima i njihovu položaju u Crkvi kao i o njihovu odnosu prema van. Mnogo je napisano, ali premnogo ima nejasnih, dvoznačnih, sumnjivih pozicija. U ovoj knjizi nalazimo autentičnu nauku. Ona je jasno izražena, nedvosmisleno iznesena, pa je svom dušom preporučamo. U njoj se ne može »loviti u mutnom«, kao u nekim spisima o tom pitanju kod nas. Ona je principijelno kristalna, u zaključcima određena, uvijek prožeta onim »sensus fidei«.